

POSTANOWIENIE

Dnia 28 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z wniosku M. S.
przy uczestnictwie Skarbu Państwa - Starosty O.
o wykreślenie z działu II księgi wieczystej użytkownika wieczystego nieruchomości
Spółki M. w O. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, wpisanie własności
Skarbu Państwa, wykreślenie wzmianki o wszczęciu egzekucji
z nieruchomości z wniosku M. T. i wykreślenie ostrzeżenia
o niezgodności w dziale III księgi wieczystej (...),
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 maja 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 25 maja 2018 r., sygn. akt II Ca (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od wnioskodawcy na rzecz Skarbu Państwa -
Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 240
(dwieście czterdzieści) zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 5 marca 2018 r. Sąd Rejonowy w O. oddalił wniosek M. S. o dokonanie wpisu w dziale II księgi wieczystej (...) poprzez wykreślenie M. w O. Sp. z.o.o. jako użytkownika wieczystego i wpisanie Skarbu Państwa, wykreślenie wzmianki o wszczęciu egzekucji z nieruchomości z wniosku M. T. oraz

o wykreślenie w dziale III ostrzeżenia o niezgodności treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym oraz odmówił zawieszenia postępowania.

Postanowieniem z dnia 25 maja 2018 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację M. S..

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, wnioskodawca wskazał przyczyny kasacyjne określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. W jego ocenie, w sprawie występują istotne zagadnienia prawne sprowadzające się do odpowiedzi na pytania: 1. Czy w przypadku niewydania i niewydawania decyzji przez Starostę reprezentującego Skarb Państwa w przedmiocie nabycia prawa własności nieruchomości na podstawie art. 2i ustawy - przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym z dnia 20 sierpnia 1997 r. w związku z art. 2b ustawy wierzyciel hipoteczny może skutecznie złożyć wniosek o wpis prawa własności nabytego z mocy prawa na rzecz Skarbu Państwa. 2. Czy wydana ostateczna decyzja deklaratoryjna załączona do wniosku o wpis prawa w księdze wieczystej jest warunkiem rozpoznania wniosku o wpis zmiany własności w księdze wieczystej nieruchomości? Czy legitymowanie się przez wnioskodawcę decyzją deklaratoryjną wydaną przez Starostę jest warunkiem dokonania wpisu zmiany prawa własności, którego nabycie następuje z mocy prawa?

Ponadto, skarżący wskazał na „możliwość uznania”, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, gdyż stosowanie dotychczas wypracowanej linii orzeczniczej na podstawie podobnych, aczkolwiek odmiennych regulacji prawnych wywoływać będzie odmienne skutki prawne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni

przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarżący, który jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinien odpowiednio sformułować zagadnienie prawne, wskazać przepisy prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz świadczącą o istotności tego zagadnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11; z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, nie publ.; z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, nie publ.). Zagadnienie jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2012 r., II CSK 180/12, nie publ. oraz z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, nie publ.), wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ. i z dnia 16 maja 2018 r., II CSK 12/18, nie publ.).

Zagadnienia przedstawione przez wnioskodawcę nie czynią zadość przedstawionym wymaganiom, gdyż skarżący nie wykazał, że wywołują one poważne wątpliwości. Dotychczasowe, jednolite orzecznictwo Sądu Najwyższego wyraźnie hołduje ogólniejszej zasadzie, że jeżeli zgodnie z przepisami nabycie prawa do nieruchomości wymaga potwierdzenia decyzją administracyjną,

kompetencja sądu powszechnego do samodzielnego stwierdzenia tego nabycia - choćby tylko przesłankowo - jest wyłączona, co dotyczy także przypadków, w których nabycie następuje z mocy prawa, a decyzja ma charakter deklaracyjny (co do nabycia na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych, Dz. U. Nr 32, poz. 191 ze zm., por. w szczególności uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 1993 r., III CZP 64/93, OSNC 1993, nr 12, poz. 209 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2015 r., I CSK 155/14, nie publ., co do nabycia na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości, Dz. U. Nr 79, poz. 464 ze zm. - postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2007 r., I CSK 64/07, nie publ. i z dnia 2 lipca 2015 r., V CSK 625/14, nie publ.; por. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2015 r., I CSK 607/14, nie publ.). W konsekwencji brak takiej decyzji uniemożliwia wpisanie nabycia prawa do księgi wieczystej. Potwierdzają to w istocie orzeczenia - także te przywoływane przez skarżącego - wskazujące na możliwość dokonania wpisu w księdze wieczystej na podstawie samego przepisu ustawy skutkującego nabyciem z mocy prawa i wiążące tę możliwość z sytuacją, w której ustawodawca nie przewidział poświadczenia tego nabycia (por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2009 r., III CZP 69/09, OSNC 2010, Nr 4, poz. 53 i z dnia 25 lutego 2016 r., III CZP 109/15, OSNC 2017, nr 2, poz. 16, postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 1997 r., II CKN 216/97, OSNC 1998, nr 1, poz. 7, z dnia 25 lipca 2001 r., I CKN 233/99, nie publ., z dnia 23 maja 2002 r., IV CKN 1092/00, OSNC 2003, nr 9, poz. 122 i IV CKN 1093/00, nie publ. i z dnia 10 grudnia 2004 r., III CK 91/04, nie publ., por. też uchwała Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 1993 r., III CZP 91/93, OSNC 1994, Nr 2, poz. 29). W skardze kasacyjnej wnioskodawca nie przedstawił argumentów, które miałyby przemawiać za odstępstwem od tej zasady na gruncie art. 2i w związku z art. 2b ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. - przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. Nr 121, poz. 770 ze zm.), co było konieczne, zwłaszcza że z uzasadnienia projektu ustawy wprowadzającej te przepisy wynika,

iż projektodawcy zasadę tę mieli na względzie (por. druk sejmowy nr 2816 Sejmu VII kadencji, pkt 4.1).

Stosownie do ugruntowanego poglądu Sądu Najwyższego powołanie się na przyczynę kasacyjną przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania przez stronę skarżącą, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania, w drodze stosownego jurydycznego wyводу, na czym owe wątpliwości polegają, jak również że mają one poważny oraz rzeczywisty charakter i ich rozstrzygnięcie wiąże się z rozpatrywaną sprawą i jest istotne z punktu widzenia wyniku postępowania oraz publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej (por. m. in. postanowienia z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, nie publ., z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, nie publ., z dnia 8 lipca 2008 r. I CSK 111/08, nie publ., z dnia 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, niepubl., z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, niepubl., z dnia 3 sierpnia 2017 r., IV CSK 85/17, nie publ., z dnia 7 grudnia 2017 r., I CSK 499/17, nie publ., z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 571/17, nie publ.).

Przedstawiona w skardze kasacyjnej wątpliwość interpretacyjna nie spełnia przedstawionych przesłanek, nie ma bowiem charakteru stanowczego, nie zawiera stosownego wyводу prawnego ani nie wskazuje przepisów prawa, co do których istnieje potrzeba wykładni wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. oraz - co do kosztów - art. 98 § 1 i § 3 w związku z art. 99, art. 108 § 1, art. 391 § 1, art. 398²¹ i art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 32 ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2016 r., poz. 2261 ze zm.), Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

jw